

۱- تفاوت دو قضیه موجهه جزئی و شخصیه در چیست؟

۲- در مورد اقسام قضیه به سوالات زیر پاسخ مناسب دهید.

الف) «هر که برفش بیش بامش بیشتر» چه نوع قضیه ای است؟ چرا؟

ب) نوع قضیه زیر و اجزاء آن را مشخص کنید.

۱) «مطلب گر توانگری خواهی»

۲) «سخت گرفتار تو است روح و روانم»

۳- چه تعداد از موارد زیر قضیه منطقی محسوب می‌شوند؟

الف) آن کس که در این زمانه او را غم نیست / یا آدم نیست، یا در این عالم نیست

ب)سقراط، افلاطون و ارسطو از بزرگان فلسفه در دوران قدیم به‌شمار می‌آیند.

پ) ز انقلاب زمان در پناه جهل گریز

ت) بی‌رحم چنان شدی که شمشیر ستم / بر فرق شهیدان تو خون می‌گرید

ث) تا کی کنی به گریه، طلب آرزوی دل

۴- جمله الف کاذب است، پس اینکه «الف ... است» لزوماً کاذب است.

۵- به‌ترتیب در قضایای «سیل غمت خانه دل را بپرد» و «خورشید می‌درخشد» محمول کدام است؟

۶- به‌ترتیب نوع قضایای زیر را مشخص کنید.

«زاغکی قالب پنیری دید.»

«آزادی نام میدانی در شهر ما است.»

۷- چند مورد از ابیات زیر، بیان‌کننده یک قضیه شرطی هستند؟

- گر یک وفا کنی صنما صد وفا کنم / ورتو جفا کنی من کی جفا کنم
- یک جام شراب صد دل و دین ارزد / یک جرعه می مملکت چین ارزد
- اگر به زلف دراز تو دست ما نرسد / گناه بخت پریشان و دست کوتاه ماست
- ساقیا گردان کن آخر آن شراب صاف را / محو کن هست و عدم را بردران این لاف را
- مست آیی و عذر آری آزار چنین خوش تر / نوری و نهان از من موری و رمان از من
- اگر روم ز پیش فتنه‌ها برانگیزد / ورتو از طلب بنشینم به کینه برخیزد

۸- به ترتیب در عبارت‌های زیر چند قضیه شخصی و چند قضیه محصوره وجود دارد؟

- الف) نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران، حافظ مرزهای آبی کشور است.
- ب) حافظ از بهر تو آمد سوی اقلیم وجود.
- پ) نماز آرامش بخش دل‌ها است.
- ت) از مکافات عمل غافل نشوید.
- ث) یاران امام زمان ۳۱۳ نفر هستند.
- ج) مجموعه اعداد اول تک رقمی از دو شروع می‌شود.

۹- کمیت قضیه به ... بستگی دارد که تعیین‌کننده ... است و براساس آن قضایای محصوره به ... دسته تقسیم می‌شود.

۱۰- استفاده از سور از چه نظر حائز اهمیت است و کدام قضایا از جهت نسبت به دو دسته تقسیم می‌شوند؟

۱۱- کدام عبارت درباره «قضیه‌ای که به افراد محدود، نسبتی می‌دهد»، ضرورتاً درست است؟

۱۲- در قضایای «هیچ بی ادبی موفق نیست»، «هر انسان شروری زیانکار است»، «بعضی کتاب‌ها علمی تخیلی هستند» به ترتیب موضوع - کیفیت قضیه - سور و محمول هر قضیه را معین کنید.

۱۳- از میان موارد زیر قضایای حملی و شرطی را مشخص کنید.

الف) چون کنم آن یک نفس با خویش من / می توان کشتن از این غم خویشتن

ب) هر که کردی سوی آن برقع نگاه / سر بریدندیش از تن بی گناه

۱۴- در قضایای «هیچ بی ادبی موفق نیست»، «هر انسان شروری زیانکار است»، «بعضی کتاب‌ها، علمی تخیلی هستند» به ترتیب موضوع - کیفیت قضیه - سور و محمول هر قضیه را معین کنید.

۱۵- نوع قضایای «مادرم بهترین انسان است»، «هیچ معامله‌ای پرسود نیست»، «جمله خبری گاهی صادق است»، «گزینه درست را معین کنید»، «ابن سینا فیلسوف مشائی نیست» را به ترتیب مشخص کنید.

۱۶- نوع قضایای حملی «این نیز بگذرد - هیچ کس نیامد - هر سخن جایی و هر نکته مکانی دارد» به ترتیب عبارتند از:

۱۷- در بین موارد «بعضی کودکان باهوش هستند»، «باران تند می‌بارد»، «دستانتان را پیش از غذا بشویید»، «هر ایرانی مهمان‌نواز است»، «هیچ شعری خالی از جنبه تخیلی نیست»، «ارسطو کاشف منطق است» به ترتیب یک قضیه موجه کلی، یک قضیه شخصی، یک قضیه سالبه کلی و یک جمله خبری را مشخص کنید.

۱۸- نوع هر قضیه و موضوع آن را مشخص کنید. توجه داشته باشید که برخی از این قضایا با این که محصوره هستند، «سور» آن‌ها ذکر نشده، شما، ابتدا سور آن‌ها را مشخص کنید و سپس جدول را تکمیل نمایید.

موضوع	نوع قضیه	قضیه
مثال	موجه جزئی	نمونه: بعضی مثلث‌ها، متساوی‌الاضلاع هستند.
.....	۱- ابن سینا، فیلسوف و ریاضی‌دان بزرگ ایران است.
.....	۲- این بیمار، خوب غذا نمی‌خورد.
.....	۳- او با خوشحالی به کلاس آمد.
.....	۴- هر انسانی با رفتار خود، سرنوشتی را رقم می‌زند.
.....	۵- انسان عاقل برای پیشرفت از بعضی لذت‌ها می‌گذرد.
.....	۶- هیچ انسانی مجبور و گناهکار آفریده نشده است.
.....	۷- ظلم خوشایند نیست.

۱۹- در قضیه‌ی زیر، نوع قضیه (حملی یا شرطی) را مشخص کنید و اجزای قضیه را بنویسید.

اگر نمی‌خواهید در امتحان نگران باشید، پس خوب درس بخوانید.

۲۰- در قضیه‌ی زیر، نوع قضیه (حملی یا شرطی) را مشخص کنید و اجزای قضیه را بنویسید.

هر کشوری حق دارد منافع خود را از راه درست به دست آورد.

نمایش پاسخ

سوال ۱

در قضیه محصوره موضوع قضیه، کلی می باشد و قضیه موجب جزئی از انواع قضیه محصوره محسوب می شود؛ بنابراین موضوع در قضیه موجب جزئی «کلی» می باشد. در قضیه شخصی موضوع قضیه، مفهومی «جزئی» می باشد.

سوال ۲

الف) شرطی زیرا حکم در آن مشروط است.

ب)

۱) شرطی مطلب: تالی توانگری خواهی: مقدم

۲) حملی روح و روانم: موضوع سخت گرفتار تو است: محمول

سوال ۳

موارد «پ» و «ث» قضیه منطقی نیستند؛ چرا که خبری از عالم خارج نمی دهند. جملات امری و سؤالی، قضیه منطقی محسوب نمی شوند.

سوال ۴

وقتی گفته می شود یک جمله کاذب است یعنی این جمله لزوماً یک جمله خبری است؛ زیرا فقط در جمله خبری صدق و کذب مطرح می شود؛ پس اینکه الف جمله انشائی است لزوماً کاذب است.

سوال ۵

در مکالمات روزمره برای تبیین درست موضوع و محمول باید ابتدا قضیه را به صورت استاندارد منطقی در آوریم و سپس موضوع و محمول آن را مشخص کنیم:

سیل غمت پرنده خانه دل است.

موضوع محمول رابطه

خورشید درخشان است.

موضوع محمول نسبت یا رابطه

سوال ۶

در قضیه اول «زاغکی» مفهوم کلی است و قضیه محصوره است. در قضیه دوم «آزادی» مفهوم جزئی است زیرا اسم خاص است (اسم میدان آزادی) پس قضیه شخصی است.

سوال ۷

قضیه شرطی، به قضیه ای می گویند که در آن به اتصال یا انفصال میان دو نسبت حکم می شود.

پس ابیات اول، سوم و ششم، ابیاتی هستند که بیانگر قضیه شرطی هستند.

سوال ۸

الف) شخصیه

ب) شخصیه

پ) محصوره

ت) قضیه نیست.

ث) شخصیه

ج) شخصیه

سوال ۹

کمپیت قضیه به «سور قضیه» بستگی دارد که تعیین کننده «دامنه مصادیق موضوع» است و براساس آن قضیه به «دو» دسته، جزئی و کلیه تقسیم می شود.

سوال ۱۰

- نشانه‌هایی که باعث می شوند دایره مصادیق محدود گردد سور نام دارند.

- هر دو نوع قضایای حملی از جهت نسبت به دو دسته تقسیم می شوند.

سوال ۱۱

بنابر حصر عقلی قضایای حملی دو دسته اند یا «شخصیه» یا «محصوره». حال چون صورت سؤال به شخص یا شی یا مجموعه خاصی اشاره ندارد پس نمی توان آن را تعریف قضیه شخصیه دانست بلکه تعریفی از قضیه محصوره است که ممکن است کلیه باشد یا جزئی، سالبه باشد یا موجب.

سوال ۱۲

در قضیه اول:

هیچ بی ادبی موفق نیست.

سور موضوع محمول رابطه / کیفیت قضیه

قضیه دوم:

هر انسان شروری زیانکار است.

سور موضوع محمول رابطه / کیفیت قضیه

قضیه سوم:

بعضی کتابها علمی تخیلی هستند.

سور موضوع محمول رابطه / کیفیت قضیه

سوال ۱۳

الف) قضیه شرطی (از بین بردن غم وجودش را مشروط به توجه به نفس خویشتن کرد.)
 ب) قضیه حملی (زیرا خبر از این می دهد که سر هر کسی را که نگاهش کردی - کنایه از این که آنجا وجود داشت - بریدند)

سوال ۱۴

در قضیه اول:

هیچ بی ادبی موفق نیست.

سور موضوع محمول رابطه / کیفیت قضیه

قضیه دوم:

هر انسان شروری زیانکار است.

سور موضوع محمول رابطه / کیفیت قضیه

قضیه سوم:

بعضی کتاب‌ها علمی تخیلی هستند.

سور موضوع محمول رابطه / کیفیت قضیه

سوال ۱۵

«قضیه شخصی»، قضیه‌ای است که موضوع قضیه، مفهومی جزئی است و «مادرم» یک مفهوم جزئی است و قضیه «هیچ معامله‌ای پرسود نیست»، «سالبه کلی» است. «جمله خبری گاهی صادق است»، خود جمله، جمله خبری صادق است، چون خبری را در عالم واقع می دهد و همان قضیه «حملی» محسوب می شود. «گزینه درست را معین کنید» یک جمله انشایی است، زیرا در جملات انشایی تمایلات و خواسته‌ها را مطرح می کنند. «ابن سینا فیلسوف مشائی است» قضیه شخصی است، زیرا موضوع آن (ابن سینا) جزئی است.

سوال ۱۶

در قضیه «این نیز بگذرد» موضوع جزئی است پس قضیه شخصی است. در دو جمله بعدی موضوع کلی و قضیه محصوره است.

سوال ۱۷

به ترتیب قضایای مطرح شده در صورت سؤال:

۱- بعضی کودکان باهوش هستند. (موجب جزئی)

۲- باران تند می بارد. (جمله خبری)

۳- دستانتان را پیش از غذا بشوید. (جمله انشایی)

۴- هر ایرانی مهمان نواز است. (موجب کلی)

۵- هیچ شعری خالی از جنبه تخیلی نیست. (سالبه کلی)

۶- ارسطو کاشف منطق است. (قضیه شخصی)

سوال ۱۸

موضوع	نوع قضیه	قضیه
مثلث	موجهه جزئی	نمونه: بعضی مثلث‌ها، متساوی‌الاضلاع هستند.
ابن سینا	شخصیه	۱- ابن سینا، فیلسوف و ریاضی‌دان بزرگ ایران است.
این بیمار	شخصیه	۲- این بیمار، خوب غذا نمی‌خورد.
او	شخصیه	۳- او با خوشحالی به کلاس آمد.
هر انسان	موجهه کلیه	۴- هر انسانی با رفتار خود، سرنوشتی را رقم می‌زند.
انسان عاقل	موجهه کلیه	۵- انسان عاقل برای پیشرفت از بعضی لذت‌ها می‌گذرد.
انسانی	سالبه کلیه	۶- هیچ انسانی مجبور و گناهکار آفریده نشده است.
ظلم	سالبه کلیه	۷- ظلم خوشایند نیست.

سوال ۱۹

شرطی: خوب درس خواندن (مقدم) / در امتحان نگران نشدن (تالی)

سوال ۲۰

حملی: کشور (موضوع) / حق داشتن به دست آوردن منافع از راه درست (محمول)